

LIFE ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ
ΣΥΣΤΗΜΑ ΓΕΝΕΤΙΚΗΣ
ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ
ΤΩΝ ΔΑΣΩΝ

LIFEGENMON-ΑΡΧΙΚΉ ΈΚΘΕΣΗ ΠΡΟΪΔΟΥ

Σύντομη εκδοχή

Καλύπτει τις δραστηριότητες του Προγράμματος
από 1 Ιουλίου 2014 έως 15 Μαρτίου 2015

LIFE13 ENV/SI/000148

Project is financially supported
by the European Union's LIFE
financial mechanism.

LIFEGENMON – LIFE ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΓΕΝΕΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΤΩΝ ΔΑΣΩΝ

Στοιχεία του Προγράμματος

Περιοχές υλοποίησης του προγράμματος: **Σλοβενία, Γερμανία, Ελλάδα**

Ημερομηνία έναρξης του προγράμματος: **1-7-2014**

Ημερομηνία λήξης του προγράμματος: **30-6-2020**

Συνολικός προϋπολογισμός: **5.484.162 €**

Συνεισφορά της Ευρωπαϊκής Ένωσης: **2.734.952 €**

(%) των επιλέξιμων δαπανών: **49,87%**

Στοιχεία Δικαιούχου

Όνομα δικαιούχου: **Ινστιτούτο Δασικών Ερευνών της Σλοβενίας**

Υπεύθυνος επικοινωνίας: **Prof. Dr. Hojka Kraigher**

Ταχυδρομική διεύθυνση: **Večna pot 2, 1000 Ljubljana, Slovenija**

Τηλέφωνο: **+386-1-2007800; Direct n° +386-1-2007820**

Φαξ: **+386-1-2573589**

E-mail: **hojka.kraigher@gozdis.si**

Ιστοσελίδα του Προγράμματος: **http://www.lifegenmon.si/**

Εκδότης: Ινστιτούτο Δασικών Ερευνών της Σλοβενίας, Εκδοτικό Κέντρο Silva Slovenica, Λιουμπλιάνα 2015

Τίτλος: LIFEGENMON Αρχική Έκθεση Προόδου: Σύνομη εκδοχή

Συγγραφείς: η ομάδα του Προγράμματος LIFEGENMON (αλφαβητικά): Paraskevi Alizoti, F. A. Aravanopoulos, Evangelia Avramidou, Roland Baier, Marko Bajc, Tjaša Baloh, Evangelos Barbas, Gregor Božič, Andrej Breznikar, Tina Divjak, Domen Finžgar, Barbara Fussi, Pavlos Hassalidis, Melita Hrenko, Darius Kavaliauskas, Fotis Kiourtsis, Monika Konnert, Hojka Kraigher, Ermioni Malliarou, Tina Michieli, Pavlos Bekiaroglou, Iakovos Papadopoulos, Boris Rantaša, Chrysi Sarvani, Živan Veselič, Marjana Westergen

Συνεισφορά των μελών της Συμβουλευτικής Επιτροπής (ΣΕ): Ricardo Alia, Vlatko Andonovski, Dalibor Ballian, Sándor Bordács, Franz Brosinger, Jason Hubert, Davorin Kajba, Heino Konrad, Alenka Korenjak, Saša Orlović, Despina Paitairidou, Mari Rusanen (η συνεισφορά των μελών της ΣΕ εκτιμάται ιδιαίτερα).

Δημιουργοί των φωτογραφιών: Gregor Božič, Robert Brus, Domen Finžgar, Hojka Kraigher, Boris Rantaša

Αρχισυντάκτρια: Prof. Dr. Hojka Kraigher

Τεχνική επιμέλεια: Boris Rantaša

Σύνταξη γλώσσας: Prevajalska zadruga Soglasnik, z.o.o.

Σχεδιασμός: Iz principa

Τυπώθηκε από: Birografika Bori d.o.o.

Κυκλοφορία: 450 αντίτυπα

Τιμή: Δωρεάν

Συγχρηματοδότηση: Το πρόγραμμα LIFEGENMON συγχρηματοδοτείται από τον Ευρωπαϊκό χρηματοδοτικό μηχανισμό LIFE, τα εθνικά υπουργεία της Σλοβενίας, της Γερμανίας και της Ελλάδας και από όλους τους εταίρους του προγράμματος. Η ηλεκτρονική έκδοση αυτής της δημοσίευσης είναι διαθέσιμη στην ιστοσελίδα: **http://www.lifegenmon.si**.

REPUBLIC OF SLOVENIA
MINISTRY OF THE ENVIRONMENT
AND SPATIAL PLANNING

Project is financially supported by the European Union's LIFE financial mechanism.

LIFE FOR EUROPEAN FOREST GENETIC MONITORING SYSTEM

Slovenia:

GOZDARSKI INŠTITUT SLOVENIJE
SLOVENIAN FORESTRY INSTITUTE

Slovenian Forestry Institute
(coordinating beneficiary)

ZAVOD za GOZDOVE
SLOVENIJE

Slovenia Forest Service

cnvos
Zavod Center za informiranje,
sodelovanje in razvoj nevladnih organizacij

Centre for Information Service, Co-operation
and Development of NGOs

Greece:

Aristotle University of
Thessaloniki, Faculty
of Forestry and
Natural Environment

Hellenic republic
Decentralized administration
of Macedonia & Thrace
General directorate of forests
& rural affairs

Germany:

Bayerisches Amt
für forstliche Saat-
und Pflanzenzucht
Bavarian Office for Forest
Seeding and Planting

Πίνακας περιεχομένων

1. Σύντομη περιγραφή του προγράμματος	1
2. Κατάλογος συντομογραφιών	1
3. Συνοπτική περιγραφή	2
4. Περιγραφή των δραστηριοτήτων του προγράμματος ανά Δράση	3
A: Προπαρασκευαστική δράση	3
A1: Διερεύνηση	3
A2: Ορισμοί και έννοιες	3
A3: Ολοκλήρωση της αρχικής φάσης των δράσεων διαχείρισης	4
B: Εφαρμοστική Δράση	4
B1: Καθορισμός Βέλτιστων Κριτηρίων και Δεικτών	4
B2: Προετοιμασία Κατευθυντήριων Οδηγιών και Στρατηγικών Διαχείρισης	6
B3: Κατευθυντήριες Γραμμές Πολιτικής	6
C: Παρακολούθηση της αποτελεσματικότητας των δράσεων του προγράμματος	6
C1 & C2: Παρακολούθηση του προγράμματος και της επίδρασής του	6
D: Επικοινωνία και Διάχυση των πληροφοριών	7
D1: Διάχυση πληροφορίας στο ευρύ κοινό	7
D2: Διάχυση πληροφορίας σε στοχευμένο κοινό	8
E: Διαχείριση και Παρακολούθηση της προόδου του προγράμματος	9
E1: Η Συμβουλευτική Επιτροπή και η δικτύωση	9
E2: Διαχείριση και παρακολούθηση της προόδου του προγράμματος	9
5. Προβλεπόμενη πορεία του προγράμματος μέχρι την επόμενη έκθεση προόδου	10

1. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ LIFEGENMON

Σκοπός του προγράμματος LIFEGENMON είναι η υποστήριξη της μακροπρόθεσμης διατήρησης της προσαρμοστικότητας των δασικών γενετικών πόρων μέσα σε ένα μεταβαλλόμενο περιβάλλον μέσω της ανάπτυξης ενός Ευρωπαϊκού συστήματος γενετικής παρακολούθησης. Το πρόγραμμα συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό LIFE (Χρηματοδοτικός Μηχανισμός για το Περιβάλλον) και τοπικούς φορείς χρηματοδότησης. Το Πρόγραμμα συνδυάζει τις προσπάθειες έξι εταίρων από τρεις Ευρωπαϊκές χώρες (Γερμανία, Ελλάδα και Σλοβενία) και συντονίζεται από την Prof. Dr. Hojka Kraigher του Ινστιτούτου Δασικών Ερευνών της Σλοβενίας. Η διάρκεια του Προγράμματος είναι από τον Ιούλιο του 2014 έως τον Ιούνιο του 2020. Ο συνολικός προϋπολογισμός ανέρχεται στα €5.484.162.

2. ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΩΝ

SFI – Ινστιτούτο Δασικών Ερευνών της Σλοβενίας
 AB – Συμβουλευτική Επιτροπή
 ABP – Συνεργαζόμενος Δικαιούχος Εταίρος
 AL – Επικεφαλές της δράσης (Barbara Fussi, Filippos Aravanopoulos, Monika Konnert, Marijana Westergren, Tina Michieli, Boris Rantaša, Hojka Kraigher)
 ASP –Υπηρεσία της Βαυαρίας για Σπορά Δασικών Ειδών και Αναδασώσεις
 AUTH – Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
 BAR – Υπεύθυνος Δικαιούχος Δράσης
 BFM – Δικαιούχος Οικονομικός Διαχειριστής, υπεύθυνος για το LIFEGENMON
 BL – Επικεφαλές δικαιούχοι (Hojka Kraigher, Barbara Fussi, Tina Michieli, Filippos Aravanopoulos, Nikitas Fragiskakis/Fotis Kiourtsis, Živan Veselič)
 CBP –Δικαιούχος Εταίρος επί του Συντονισμού
 CNVOS – Κέντρο για παροχή πληροφοριών, συνεργασία και ανάπτυξη των ΜΚΟ
 DCU – Μονάδες Δυναμικής Διατήρησης (Γονιδιακά αποθέματα δασικών ειδών)
 DM – Διαχειριστής Διάχυσης Πληροφορίας (Boris Rantaša)
 EUFORGEN – Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Δασικών Γενετικών Πόρων
 FGM – Δασική Γενετική Παρακολούθηση
 FGR – Δασικοί Γενετικοί Πόροι
 FM – Οικονομικός διαχειριστής (απασχολείται από τον Απρίλιο του 2015, μέχρι τότε γίνεται από PM)
 FRM – Δασικό Αναπαραγωγικό Υλικό
 GA – Συμφωνία Χρηματοδότησης
 GDDAY – DAMT - Αποκεντρωμένη Διοίκηση Μακεδονίας - Θράκης
 ICP – Διεθνές Πρόγραμμα Συνεργασίας για την Αξιολόγηση και την Παρακολούθηση των Επιδράσεων της Ατμοσφαιρικής Ρύπανσης στα Δάση
 LoC – Επιστολή Δέσμευσης
 NFP – Εθνικά Σημεία Εστίασης
 PA – Συμφωνία Συνεργασίας
 PC – Συντονιστής του Προγράμματος (Prof. Dr. Hojka Kraigher)
 PM – Διευθυντής Διαχείρισης Προγράμματος (Tjaša Baloh)
 PM SOP – Διαδικασίες πρότυπης λειτουργίας για τη Διαχείριση Προγραμμάτων RC – AUTH – Επιτροπή Ερευνών Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης
 SFS - Δασική Υπηρεσία της Σλοβενίας
 SOP – Διαδικασίες πρότυπης λειτουργίας
 TB – Τεχνικό Συμβούλιο

4. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΑΝΑ ΔΡΑΣΗ

A: Προπαρασκευαστική Δράση

A1: Διερεύνηση

A1.1 Καθορισμός Εθνικών Σημείων Εστίασης (NFP)

Ο κατάλογος των Εθνικών Σημείων Εστίασης ολοκληρώθηκε και συμπεριελήφθη στην έκθεση του έτους 2014. Όλα τα σημεία εστίασης υπέγραψαν επιστολή δέσμευσης (LoC) που αφορά τη συμμετοχή τους στις συναντήσεις της Συμβουλευτικής Επιτροπής (AB) και τη συνεισφορά τους στο πρόγραμμα.

A1.2 Συλλογή εθνικών πολιτικών και Ευρωπαϊκών κανονισμών και κάθε άλλου σχετικού εγγράφου σε εθνικό και Ευρωπαϊκό επίπεδο.

Οι εθνικές πολιτικές των χωρών που βρίσκονται στον γεωγραφικό άξονα, ο οποίος συνδέει τις χώρες Γερμανία, Σλοβενία, και Ελλάδα συνελέγησαν και καταρτίστηκε κατάλογος Ευρωπαϊκών Κανονισμών.

A1.3 Συλλογή πληροφοριών για μονάδες προστασίας που παρακολουθούνται και βρίσκονται εντός του γεωγραφικού άξονα Γερμανίας-Σλοβενίας-Ελλάδας

Η συλλογή πληροφοριών πεδίου για μόνιμες μονάδες προστασίας που παρακολουθούνται και η πρόσβαση σε σχετικές βάσεις δεδομένων κατέστησαν δυνατές κατά τη διάρκεια του πρώτου ταξιδιού κατά μήκος του γεωγραφικού άξονα μεταξύ Γερμανίας-Σλοβενίας-Ελλάδας. Πληροφορίες (πρότυπα δεδομένων και ελάχιστες απαιτήσεις) για τις δυναμικές μονάδες προστασίας που περιλαμβάνονται στο πρόγραμμα EUFGIS παρατίθενται από τους Koskela *et al.* (2013) και Lefèvre *et al.* (2013). Έως το Μάρτιο του 2015 κατεγράφησαν 120 δυναμικές μονάδες προστασίας γονιδίων εντός του γεωγραφικού άξονα μελέτης για την οξυά (*Fagus sylvatica*) (Αυστρία 78, Βοσνία και Ερζεγοβίνη 13, Κροατία 3, Γερμανία 21, Σερβία 1, Σλοβενία 4), 110 για την λευκή ελάτη (*Abies alba*) (Αυστρία 75, Βοσνία και Ερζεγοβίνη 18, Κροατία 4, Γερμανία 8, Σερβία 1, Σλοβενία 4) και 4 για την υβριδογενή ελάτη (*A. borisii regis*) (ΠΓΔΜ 1, Ελλάδα 3). Επιπλέον περιοχές που παρακολουθούνται στον γεωγραφικό άξονα που μελετά το πρόγραμμα (ICP, ManForCBD, ICOS) εντοπίστηκαν σε εθνικό επίπεδο, αλλά οι πληροφορίες θα πρέπει να αξιολογηθούν κατά τη διάρκεια του δεύτερου ταξιδιού κατά μήκος του γεωγραφικού άξονα Γερμανίας-Σλοβενίας-Ελλάδας που θα πραγματοποιηθεί τον Ιούλιο του 2015.

A2: Ορισμοί και έννοιες

A2.1 Σύνταξη σύνοψης των ορισμών και των εννοιών που αφορούν τη γενετική παρακολούθηση

Η συγκέντρωση και σύνοψη των ορισμών, των εννοιών και της σχετικής βιβλιογραφίας έχει αρχίσει και θα είναι διαθέσιμη υπό μορφή βιβλιογραφικού κειμένου που χωρίζεται σε σχετικές θεματικές ενότητες. Προκαταρκτική μορφή του κειμένου παρουσιάστηκε σε Συνέδριο τον Νοέμβριο του 2015.

A2.2 Σύνταξη μιας σύνοψης για τις πιθανές ζώνες βλάστησης/οικολογικές ζώνες που θα πρέπει να ληφθούν υπόψη

Ο κατάλογος των πιθανών ζωνών βλάστησης/οικολογικών ζωνών κατά μήκος του γεωγραφικού άξονα μελέτης θα καταρτιστεί σύμφωνα με:

- Την παγκόσμια περιβαλλοντική διαστρωμάτωση (Metzger *et al.* 2012): 10 περιβαλλοντικές ζώνες παγκοσμίως με 30 επίπεδα (E1, E2, F12, G7, G8, G12, G13, H5, H9, I4, J1, J3, J4, J5, J6, K1, K2, K3, K4, K5, K6, K7, K8, K9, K11, L1, L3, L5, N, C).
- Την Περιβαλλοντική Διαστρωμάτωση της Ευρώπης (Metzger *et al.* 2005): 6 περιβαλλοντικές ζώνες (ALS, CON, MDM, MDN, MDS, PAN)
- ΕΕΑ Βιογεωγραφικές περιοχές (EEA 2011): 3 περιοχές (Ηπειρωτική, Αλπική, Μεσογειακή)

3. ΣΥΝΟΠΤΙΚΉ ΠΕΡΙΓΡΑΦΉ

Το Πρόγραμμα LIFEENMON ξεκίνησε με εντατικούς ρυθμούς την 1η Ιουλίου 2014. Η πρώτη συνάντηση του Τεχνικού Συμβουλίου (TB) καθώς και η πρώτη συνάντηση της Συμβουλευτικής Επιτροπής (μέρος της Προπαρασκευαστικής φάσης A) πραγματοποιήθηκαν στο Teisendorf της Γερμανίας στα μέσα Ιουλίου του 2014, όπου παρουσιάστηκαν οι Τεχνικοί και Οικονομικοί κανονισμοί του Μηχανισμού LIFE από τον Δικαιούχο Συντονιστή του Προγράμματος και έγιναν αποδεκτοί από όλους τους εταίρους. Τα μέλη της Συμβουλευτικής Επιτροπής οριστικοποιήθηκαν από την αρχή του Προγράμματος εξαιτίας οργανωτικών δραστηριοτήτων, οι οποίες είχαν ξεκινήσει πριν την έναρξη του Προγράμματος.

Οι επικεφαλές δικαιούχοι του Προγράμματος είναι:

- SFI (Δικαιούχος Συντονιστής Εταίρος: Ινστιτούτο Δασικών Ερευνών της Σλοβενίας) – Hojka Kraigher, Συντονιστής του Προγράμματος, Tjaša Baloh, Διαχειριστής του Προγράμματος, Polona Vukonič, Οικονομικός διαχειριστής του Προγράμματος, Boris Rantaša, Διαχειριστής επί της Διάχυσης Πληροφοριών
- ASP (Υπηρεσία της Βαυαρίας για Σπορά Δασικών Ειδών και Αναδασώσεις) – Barbara Fussi
- CNVOS (Κέντρο για παροχή πληροφοριών, συνεργασία και ανάπτυξη των ΜΚΟ) – Tina Michieli
- ΑΥΤΗ (Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης) – Φίλιππος Αραβανόπουλος GDDAY – DAMT (Αποκεντρωμένη Διοίκηση Μακεδονίας - Θράκης) – Φώτης Κιουρτσής
- SFS (Δασική Υπηρεσία της Σλοβενίας) – Živan Veselič

Εκτός από τα μέλη του Τεχνικού Συμβουλίου, η Συμβουλευτική Επιτροπή (AB) αποτελείται και από εμπειρογνώμονες – και Εθνικά Σημεία Εστίασης (NFP) από τις χώρες που περιλαμβάνονται στη γραμμική διαδρομή μεταξύ της Βαυαρίας και της Ελλάδας. Τα μέλη της είναι: ο Heino Konrad (Αυστρία), ο Davorin Kajba (Κροατία), ο Dalibor Ballian (Βοσνία και Ερζεγοβίνη), ο Saša Orlović (Σερβία), ο Vlatko Andonovski (ΠΓΔΜ) και ορισμένοι εμπειρογνώμονες από την Συντονιστική Επιτροπή (SC) του EUFORGEN: η Mari Rusanen (Φινλανδία), ο Sándor Bordács (Ουγγαρία) και ο Jason Hubert (Αγγλία). Δυο αναπληρωματικοί ειδικοί εμπειρογνώμονες ορίστηκαν από την Συντονιστική Επιτροπή (SC) του EUFORGEN, ο Ricardo Alia (Ισπανία) και ο Bruno Fady (Ιταλία). Οι αντιπρόσωποι των αρμόδιων Υπουργείων για τα δάση στην Βαυαρία, τη Σλοβενία και την Ελλάδα ορίστηκαν, επίσης, ως μέλη της Συμβουλευτικής Επιτροπής και είναι: η Δέσποινα Παϊταρίδου (Ελλάδα), η Alenka Korenjak (Σλοβενία) και ο Franz Brosinger (Βαυαρία)

Αμέσως μετά την πρώτη συνάντηση της Συμβουλευτικής Επιτροπής (AB), η αποστολή της γραμμικής διαδρομής από την Βαυαρία στην Ελλάδα ξεκίνησε, οδηγούμενη από τα ανά χώρα Εθνικά Σημεία Εστίασης (NFPs) με τη συνδιοργάνωση των συνεργαζόμενων δικαιούχων εταίρων (ABP). Η αποστολή της γραμμικής διαδρομής αποδείχθηκε εξαιρετικά σημαντική για την ομάδα του Προγράμματος καθώς ενημερώθηκαν για την κατάσταση των υφιστάμενων δασών, τη δασική νομοθεσία, τους δασικούς γενετικούς πόρους στις χώρες όπου το σύστημα της γενετικής παρακολούθησης των δασών πρόκειται να εφαρμοστεί.

- Ο χάρτης της δυνητικά φυσικής βλάστησης (Bohn *et al.* 2007) που απαρτίζεται από 699 μονάδες χαρτογράφησης δεν είναι διαθέσιμος σε μορφή διανυσματικών αρχείων ανοιχτής υβριδικής μορφής (.shp) και επομένως θα είναι δύσκολο να χρησιμοποιηθεί ως επίπεδο δεδομένων κατά την διαδικασία επιλογής επιφανειών γενετικής παρακολούθησης.
- Αιτήματα για την πρόσβαση σε διανυσματικά αρχεία ανοιχτής υβριδικής μορφής (.shp) θα πρέπει να αποσταλούν στους κατόχους των δεδομένων.

A2.3 Σύνταξη μιας σύνοψης που αφορά την επιλογή των δέντρων για τη προετοιμασία των κριτηρίων γενετικής παρακολούθησης

Η συγκέντρωση και σύνοψη των θεωριών που αφορούν την επιλογή των δέντρων για την προετοιμασία των κριτηρίων γενετικής παρακολούθησης ολοκληρώθηκε και η σύνταξη τους βρίσκεται υπό επεξεργασία.

A2.4: Αναμενόμενο αποτέλεσμα - παραδοτέο: Προετοιμασία μιας ανασκόπησης ορισμών και εννοιών.

Το ASP δημιούργησε ένα άρθρο ανασκόπησης για τις έννοιες και τους ορισμούς της δασικής γενετικής παρακολούθησης. Το άρθρο θα σταλεί στο περιοδικό Šumarski ή στο Acta Silvae et Ligni. Οι συν-συγγραφείς, προερχόμενοι από τους εταίρους του Προγράμματος, θα συμβάλλουν στην ανασκόπηση του. Οι πιο σύγχρονες δημοσιεύσεις που αφορούν ανασκοπήσεις άρθρων για τη δασική γενετική παρακολούθηση προετοιμάστηκαν τα έτη 2011 και 2013, η πρώτη από τον κο. Αραβανόπουλο (2011) και η δεύτερη από την Ομάδα Εργασίας του EUFORGEN (Αραβανόπουλος, F.A., Tollefsrud, M.M., Kätzel, R., Soto de Viana, A., Graudal, L., Nagy, L., Koskela, J., Bozzano, M., Pilipovic, A., Zhelev, P., Bozic, G. 2013.

Ανάπτυξη μεθόδων γενετικής παρακολούθησης για τη γενετική διατήρηση μονάδων από δασικά δέντρα. EUFORGEN Ομάδα Εργασίας για τη Γενετική Παρακολούθηση, Σχέδιο Αναφοράς Νοεμβρίου του 2013, Βιοποικιλότητα, Ρώμη, Ιταλία), και θα αποτελέσουν τη βάση για ένα νέο άρθρο ανασκόπησης, μαζί με το άρθρο σύντομης ανασκόπησης που συντάχθηκε στη Σλοβενία από τους Westergren, M. και Kraigher, H. το 2011 (Δασική γενετική παρακολούθηση ποικιλότητας. *Gozd.v.* 69 (5/6) 322-326).

A3: Ολοκλήρωση της αρχικής φάσης των Δράσεων Διαχείρισης

A3.1 Βελτίωση του τεχνικού συντονισμού του προγράμματος και τυποποίηση της διαχείρισης σύμφωνα με τους κανόνες του LIFE

Οι PC και PM συμμετείχαν στην εναρκτήρια συνάντηση με τον εξωτερικό αξιολογητή (ASTRALE – NEEMO), όπου και καθορίστηκαν οι διαδικασίες υποβολής των αναφορών. (Ο Τεχνικός συντονισμός αναθεωρήθηκε και η διαχείριση τυποποιήθηκε σύμφωνα με τις απαιτήσεις του LIFE (ενότητες 4.1 και 5 E).

A3.2 Σύσταση της Συμβουλευτικής Επιτροπής (AB) βασισμένη στη διαβούλευση των ενδιαφερόμενων μελών στις τρεις χώρες (Ελλάδα, Γερμανία, Σλοβενία).

Τα μέλη της Συμβουλευτικής Επιτροπής, ο ρόλος της, και η οικονομική ανταμοιβή των μελών της θεσμοθετήθηκαν με βάση την επιστολή δέσμευσης (LoC) που υπογράφηκε.

A3.3 Δημιουργία μιας βάσης δεδομένων που θα περιέχει εμπειρογνώμονες και εμπλεκόμενα μέρη σε εθνικό και διεθνές επίπεδο.

Η βάση δεδομένων ξεκίνησε να δημιουργείται στην πρώτη συνάντηση της Συμβουλευτικής Επιτροπής και η αναφορά κατατέθηκε στον εξωτερικό αξιολογητή.

A3.4 Αναμενόμενο Αποτέλεσμα -παραδοτέο: θεσμοθέτηση Συμβουλευτικής Επιτροπής

Η Συμβουλευτική Επιτροπή θεσμοθετήθηκε και η λίστα με τα Εθνικά Σημεία Εστίασης προετοιμάστηκε.

B: Εφαρμοστική Δράση

B1: Καθορισμός Βέλτιστων Κριτηρίων και Δεικτών

B1.1 Έλεγχος δεικτών

Η Δράση B1 ξεκίνησε τον Ιανουάριο, βασισμένη στις δραστηριότητες της Προπαρασκευαστικής δράσης A.

Δράση B1.1.1 Οριοθέτηση περιοχών γενετικής παρακολούθησης για επτά επιπλέον ιδιαίτερης σημασίας δασικά είδη

Τα δεδομένα που αφορούν τις επιφάνειες γενετικής παρακολούθησης (για καλύτερη κατανόηση στο δεύτερο Τεχνικό Συμβούλιο πάρθηκε η απόφαση να γίνει αλλαγή της λέξης «areas» (περιοχές) με τη λέξη «regions» (επιφάνειες)) για επτά επιπλέον ιδιαίτερης σημασίας δασικά είδη (*Fagus sylvatica*, *Populus nigra*, *Fraxinus excelsior*, *Abies alba/Abies borisii-regis* complex, *Pinus nigra*, *Prunus avium*, *Quercus petraea/robur* complex), συντάχθηκαν έτσι ώστε οι επιφάνειες γενετικής παρακολούθησης να μπορούν να οριοθετηθούν για κάθε χώρα που συμμετέχει στη γραμμική διαδρομή από τις Βαυαρικές Άλπεις μέχρι το Όρος Όλυμπος. Η κρίσιμη συμβολή των Εθνικών Σημείων Εστίασης επαληθεύτηκε κατά τη διάρκεια της δεύτερης συνάντησης της Συμβουλευτικής Επιτροπής. Οι χρήσιμες αυτές συναντήσεις και ανταλλαγές πληροφοριών ανάμεσα στους Συνεργαζόμενους Δικαιούχους Εταίρους και στα Εθνικά Σημεία Εστίασης θα αποτελέσουν ωφέλιμα στοιχεία για τα τελικά παραδοτέα του Προγράμματος. Επομένως η παράδοση του σχεδίου οριοθέτησης των επιφανειών γενετικής παρακολούθησης αναμένεται να έχει ως καταληκτική ημερομηνία τον Ιούλιο του 2015.

Δράση B1.1.2 Επιλογή των επιφανειών γενετικής παρακολούθησης για δύο είδη

Η επιλογή των επιφανειών γενετικής παρακολούθησης για δύο είδη [οξυά (*Fagus sylvatica*) και ελάτη (*Abies alba/Abies borisii-regis*)] θα πραγματοποιηθεί λαμβάνοντας υπόψη τις περιοχές παρακολούθησης που ήδη έχουν προταθεί (συνέχεια της δράσης A1.3). Έχει ήδη ολοκληρωθεί το 67% της διαδικασίας επιλογής επιφανειών παρακολούθησης και απομένει η επιλογή επιφανειών για την ελάτη (*Abies*) από τη Δασική Υπηρεσία της Σλοβενίας (SFI) και το Α.Π.Θ. (FLG-AUTH). Στην παρούσα φάση, δεν αναμένονται καθυστερήσεις που θα επηρεάσουν άλλες δράσεις.

Δράση B1.1.3 Εγκατάσταση επιφανειών γενετικής παρακολούθησης και αξιολόγηση βασικών δημογραφικών δεδομένων

Η συγκεκριμένη Δράση, που προγραμματίστηκε για τους μήνες Απρίλιο-Ιούνιο του 2015, επικεντρώνεται στη λήψη μετρήσεων πεδίου στις επιλεγμένες επιφάνειες. Η δημογραφική αξιολόγηση θα περιλαμβάνει την κατανομή κλάσσης ηλικιών και μεγέθους, την αφθονία αναγέννησης και την φαινολογία - παρακολούθηση φαινολογικών σταδίων (π.χ. για έκπτυξη οφθαλμών, ανθοφορία, κλπ.) σε επιλεγμένα άτομα των δύο ειδών. Προετοιμάζεται η κατάρτιση κοινών πρωτοκόλλων για τον παραπάνω σκοπό.

Δράση B1.1.4 Δειγματοληψία στις επιφάνειες γενετικής παρακολούθησης για την αξιολόγηση βασικών γενετικών δεδομένων

Οι δειγματοληψίες στο πεδίο θα πραγματοποιηθούν από Μάιο-Αύγουστο του 2015 και θα επαναληφθούν τον Αύγουστο του 2019. Η δειγματοληψία σπόρων για τα δύο είδη θα εξαρτηθεί από την ύπαρξη ετών πολυκαρπίας κατά την διάρκεια του προγράμματος.

Δράση B1.1.5 Αξιολόγηση βασικών γενετικών δεδομένων από τις επιφάνειες γενετικής παρακολούθησης

Η αξιολόγηση των δειγμάτων θα πραγματοποιηθεί στο εργαστήριο από τον Σεπτέμβριο του 2015 έως τον Σεπτέμβριο του 2016 και θα επαναληφθεί από τον Αύγουστο του 2019 έως τον Φεβρουάριο του 2020. Η επιλογή γενετικών παραμέτρων, ώστε να καθοριστούν οι δείκτες και οι επαληθευτές, για τη γενετική παρακολούθηση είναι σε εξέλιξη. Δεν αναμένονται καθυστερήσεις (ολοκλήρωση έως τον Σεπτέμβριο 2016). Έχουν αναληφθεί δράσεις για τον προσδιορισμό των μεθόδων ανάλυσης των γενετικών παραμέτρων και τον εναρμονισμό των γενετικών δεικτών που είναι κατάλληλοι για τη γενετική ανάλυση τόσο της οξυάς (*Fagus sylvatica*) όσο και της ελάτης (*Abies alba*). Έχει επίσης οργανωθεί η επεξεργασία και αποθήκευση των φυτικών ιστών και σπόρων που θα αναλυθούν.

B1.2 Επιλογή και ανάπτυξη δεικτών

Δράση B1.2.1 Εκτίμηση του κόστους ανά είδος, επίπεδο, δείκτη και απαίτηση σε χρόνο

Η δράση αυτή θα υλοποιηθεί από τον Οκτώβριο έως και τον Νοέμβριο του 2016 και θα επαναξιολογηθεί από τον Οκτώβριο έως τον Δεκέμβριο του 2019. Καθώς θα βασιστεί στην οικονομική αποτίμηση της εργασίας, στο εργαστηριακό κόστος και στις χρονικές απαιτήσεις, η καταγραφή στοιχείων κόστους και χρόνου που απαιτούνται έχει ήδη αρχίσει. Η παραπάνω διαδικασία είναι εξαιρετικά πολύπλοκη και κρίσιμη, για αυτό και προγραμματίζεται η επιπλέον μιας διαδικασίας για την αναλυτική περιγραφή των δαπανών και των χρονικών απαιτήσεων που θα ακολουθείται από όλους τους εταίρους με τον ίδιο τρόπο (αν και οι συνθήκες μπορεί να διαφέρουν μεταξύ εταίρων).

Δράση B1.2.2 Δείκτες και κριτήρια για περαιτέρω εφαρμογή

Θα προσδιοριστούν βάσει των αποτελεσμάτων που θα προκύψουν από τις δειγματοληπτικές επιφάνειες και την ανάλυση κόστους-οφέλους, ενώ ο ελάχιστος και μέγιστος αριθμός δεικτών και επαληθευτών θα εκτιμηθεί βάσει του χρόνου και κόστους που απαιτούν (θα πραγματοποιηθεί κατά την περίοδο Οκτώβριος - Δεκέμβριος 2016 και επαναξιολογηθεί κατά το διάστημα Σεπτέμβριος-Δεκέμβριος 2019).

Δράση B1.2.3 Ανάπτυξη προσχεδίου για ένα Σύστημα Υποστήριξης Αποφάσεων

Θα βασιστεί στις ανωτέρω δράσεις B1.2.1. και B1.2.2. Θα υποβληθεί στις δράσεις B2 και B3 για οριστικοποίηση.

Δράση B1.2.4 Τυποποίηση των δημογραφικών δεδομένων

Θα επιτευχθεί μέσω της καθιέρωσης κοινών πρωτοκόλλων, μετά από αξιολόγηση της δοκιμαστικής διαδικασίας παρακολούθησης και επαναλήψεων αυτής. Η καθιέρωση λεπτομερών κοινών πρωτοκόλλων μεταξύ των εταίρων είναι μια πρόκληση αλλά ήδη λαμβάνονται μέτρα για την επίτευξη του σκοπού.

Δράση B1.2.5 Τυποποίηση των γενετικών δεδομένων

Θα επιτευχθεί με την καθιέρωση κοινών πρωτοκόλλων, μετά από αξιολόγηση της δοκιμαστικής διαδικασίας παρακολούθησης και των επαναλήψεων της, την τυποποίηση των διαδικασιών αξιολόγησης, καθώς και με πρότυπα δειγμάτων που θα πρέπει να εφαρμόζονται από όλους τους εταίρους.

Δράση B1.2.6 Βάση δεδομένων για τη γενετική παρακολούθηση

Θα αναπτυχθεί μια κατάλληλη βάση δεδομένων για τα δεδομένα της γενετικής παρακολούθησης λαμβάνοντας, επίσης, υπόψη την εν λειτουργία βάση δεδομένων EUFGIS.

B2: Προετοιμασία Κατευθυντήριων Οδηγιών και Στρατηγικών Διαχείρισης

Η προετοιμασία των κατευθυντήριων οδηγιών και των στρατηγικών διαχείρισης θα ξεκινήσει τον Οκτώβριο του 2015. Το πρώτο βήμα αυτής της δράσης θα είναι να επεκταθεί η ανασκόπηση που διεξάγεται στην Προπαρασκευαστική Δράση για τις πρακτικές διαχείρισης των δασών και να λάβει υπόψη τις πληροφορίες των Εθνικών Σημείων Εστίασης (NFPs) (ανασκόπηση των υπαρχόντων εννοιών παρακολούθησης, βιβλιογραφική έρευνα, πρακτικές διαχείρισης των δασών και επιφάνειες υπό παρακολούθηση, επεξεργασία των διαφορών μεταξύ τους και κατάρτιση των αποτελεσμάτων). Το δεύτερο βήμα θα είναι η επαφή με ινστιτούτα/ανθρώπους, υπεύθυνους για τη γενική παρακολούθηση των δασών, με σκοπό τη διασύνδεση της γενετικής παρακολούθησης των δασών στη γενική παρακολούθηση των δασών. Ο σκοπός είναι να καθιερωθεί η τυποποίηση των διαδικασιών γενετικής παρακολούθησης και να ενσωματωθεί καλύτερα η γενετική παρακολούθηση στις υπάρχουσες δραστηριότητες παρακολούθησης των δασών.

Οι κατευθυντήριες οδηγίες της γενετικής παρακολούθησης θα περιλαμβάνουν τις διαδικασίες για την οριοθέτηση και επιλογή των πειραματικών επιφανειών για τη γενετική παρακολούθηση των δασών, το σχεδιασμό και την εγκατάσταση των πειραματικών επιφανειών για τη γενετική παρακολούθηση των δασών, επιλογή ειδών, κ.λ.π. Το αποτέλεσμα από την επαλήθευση των δεικτών στη Δράση B1 θα γενικευθεί και για τα επτά είδη που περιλαμβάνονται στις κατευθυντήριες οδηγίες.

B3: Στρατηγικές Κατευθυντήριες Γραμμές

Συνεργασία εμπειρογνομόνων:

Η συνεργασία εμπειρογνομόνων θα πραγματοποιηθεί (από τον Ιανουάριο του 2016 και μετά) σε στενή συνεργασία με τους εμπλεκόμενους φορείς και θα υποστηρίζεται από τα Εθνικά Σημεία Εστίασης και από άλλους εμπειρογνώμονες (βλέπε Δράσεις A και E1). Η ένταξη των εμπλεκόμενων φορέων θα βοηθήσει στον εντοπισμό πιθανών θεμάτων που δεν περιλαμβάνονται στη βιβλιογραφία, στην υπάρχουσα νομοθεσία, στις στρατηγικές, και θα δημιουργηθούν καινοτόμες ιδέες με καλύτερη στρατηγική και νέες νομοθετικές λύσεις.

C: Παρακολούθηση της επίδρασης των δραστηριοτήτων του προγράμματος

C1 & C2: Παρακολούθηση του προγράμματος και της επίδρασής του

Οι ενέργειες παρακολούθησης, που εφαρμόζονται από το CNVOS, εστιάζουν στη δημιουργία ενός συστήματος παρακολούθησης που θα είναι ικανό να παρακολουθεί την αποτελεσματικότητα των δράσεων του προγράμματος. Ο σχεδιασμός της παρακολούθησης αναπτύχθηκε για όλες τις δράσεις και υποδράσεις, υποδεικνύοντας πότε, πως και με ποιο τρόπο θα πραγματοποιείται ο έλεγχος τους.

Οι πληροφορίες αυτές συγκεντρώθηκαν σε μια μήτρα παρακολούθησης, η οποία θα χρησιμεύσει ως ένα εργαλείο εύκολο προς χρήση, τόσο για όλους τους επικεφαλής των δράσεων όσο και για τον συντονιστή του

προγράμματος και την ομάδα παρακολούθησης. Περιλαμβάνει ένα χρονοδιάγραμμα για όλες τις δράσεις με οριοθετημένες χρονικές προθεσμίες για ορόσημα, παραδοτέα και περιόδους αναφοράς του προγράμματος. Για κάθε δράση, παρουσιάζει την ανασκόπηση ενός ορόσημου του προγράμματος και τα παραδοτέα της και υποδεικνύει άλλους πιθανούς δείκτες προόδου του προγράμματος. Περιλαμβάνει επίσης ένα σύνολο από εργαλεία παρακολούθησης που υποδεικνύουν τον σκοπό και τη μορφή τους.

D: Επικοινωνία και διάχυση πληροφοριών

Η στρατηγική της γενικής διάχυσης των πληροφοριών στο ευρύ κοινό (D1) του προγράμματος LIFEGENMON εστιάζει στην προώθηση γνώσης που αφορά τα δάση, τη δασοκομία και τη δασική γενετική με σκοπό την ευαισθητοποίηση του κοινού στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στα δασικά οικοσυστήματα, ενώ η διάχυση των πληροφοριών σε στοχευμένο κοινό (D2) εστιάζει στη διάχυση πληροφοριών και γνώσεων της δασικής γενετικής παρακολούθησης και άλλων σημαντικών θεματικών εννοιών σε εμπλεκόμενους φορείς, σε φορείς λήψεων αποφάσεων, σε επιστήμονες και άλλους.

D1. Διάχυση Πληροφοριών στο ευρύ κοινό

D1.1 Ηλεκτρονική επικοινωνία

Πρώτη προτεραιότητα της ομάδας Διάχυσης Πληροφοριών ήταν η δημιουργία Οδηγού αναφορικά με την Εναρμόνιση των Εργαλείων Διάδοσης του Προγράμματος, την Τυποποίηση των Διαδικασιών Λειτουργίας για την Διοργάνωση Εκδηλώσεων του LIFEGENMON, και το Εγχειρίδιο Πρότυπων Γραφικών για το πρόγραμμα LIFEGENMON. Τα πρότυπα των εγγράφων του προγράμματος έχουν ήδη δημιουργηθεί, όπως για παράδειγμα το πρότυπο ηλεκτρονικής παρουσίασης του προγράμματος. Τα πρότυπα αυτά συνιστούν μια λειτουργική βάση γραφικών και προτύπων για τις εκδηλώσεις, τις δημοσιεύσεις και τα αποτελέσματα που θα προκύψουν μελλοντικά από το πρόγραμμα LIFEGENMON.

D1.1.1 Κεντρικός Ιστότοπος - Ανοικτή πρόσβαση

Μία από τις πρώτες προτεραιότητες του προγράμματος ήταν η έναρξη του ιστοτόπου του προγράμματος. Η κύρια γλώσσα της ιστοσελίδας είναι η αγγλική (εκδόσεις στη σλοβενική, την ελληνική και τη γερμανική γλώσσα είναι διαθέσιμες). Ο δικτυακός τόπος λειτουργεί ως κεντρικός κόμβος πληροφοριών που στη συνέχεια διαχέονται δια των μέσων κοινωνικής δικτύωσης ή άλλων διαύλων επικοινωνίας. Ο οδηγός της ηλεκτρονικής παρουσίας του προγράμματος LIFEGENMON έχει ήδη προετοιμαστεί προκειμένου να εισαχθούν και να αξιοποιηθούν όλα τα διαδικτυακά εργαλεία από το σύνολο των εταίρων του προγράμματος. Ο ιστότοπος (<http://www.lifegenmon.si>) έως τον Μάρτιο του 2015 είχε συνολικά περισσότερες από 3000 επισκέψεις.

D1.1.2 Ηλεκτρονική πλατφόρμα δημόσιας συζήτησης (e-forum)

Η ηλεκτρονική πλατφόρμα δημόσιας συζήτησης δημιουργήθηκε τον Δεκέμβριο του 2014 στα πλαίσια της δημιουργίας κεντρικού ιστοτόπου ανοιχτής πρόσβασης.

D1.1.3 Κοινωνικά δίκτυα

Τα προφίλ του έργου LIFEGENMON στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης είναι ενεργά από τον Δεκέμβριο του 2014. Μέσω αυτών διαχέονται ενδιαφέρουσες πληροφορίες αναφορικά με το πρόγραμμα συνολικά αλλά και με θεματικές ενότητες του προγράμματος. Ο σχεδιασμός για τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης είναι ακόμα σε πρώιμο στάδιο αλλά ήδη διαπιστώνεται σημαντικά ανοδική τάση των επισκέψεων στα επίμαχους προφίλ. Λεπτομερής στρατηγική για τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης εκπονήθηκε από τον Επικεφαλής της Δράσης Επικοινωνίας και Διάχυσης Πληροφοριών (DM).

Σύνδεσμοι για τις ιστοσελίδες των κοινωνικών προφίλ:

- 1.) <http://www.facebook.com/lifegenmon>
- 2.) <http://www.twitter.com/lifegenmon>
- 3.) <http://www.linkedin.com/company/lifegenmon>

D1.1.4 Διαδικτυακή Πύλη

Θα διοργανωθεί τουλάχιστον μια συνάντηση εργασίας για την δημιουργία διαδικτυακής πύλης.

D1.2 Πληροφοριακά έντυπα

Παρήχθησαν και τυπώθηκαν προσχέδια φυλλαδίων και επαγγελματικών καρτών για το έργο LIFEGENMON που διανέμονται

για τις ανάγκες διάδοσης του Προγράμματος. Επικαιροποιημένες εκδοχές των ενημερωτικών φυλλαδίων και των λογοτύπων θα τυπωθούν και στις τέσσερις γλώσσες (αγγλικά, ολοβενικά, γερμανικά, ελληνικά). Έντυπο υλικό τυπώθηκε στα πλαίσια της 2ης συνάντησης της Συμβουλευτικής Επιτροπής που πραγματοποιήθηκε στη Θεσσαλονίκη το 2015. Το ASP τύπωσε και διένειμε 100 ημερολόγια για το έτος 2015.

D.1.3.1 Εκπαιδευτικά σεμινάρια, D.1.3.2 Εκπαιδευτικό υλικό, D.1.3.3 Εκπαιδευτικές συναντήσεις εργασίας με παιδιά

Πραγματοποιήθηκαν δύο συναντήσεις με το Ινστιτούτο Δασικής Εκπαίδευσης της Σλοβενίας και το LIFE ManFor CB, σχετικά με το εκπαιδευτικό υλικό για διδάσκοντες και τις συναντήσεις εργασίας με παιδιά. Από την ανωτέρω συνεργασία έχουν προκύψει επαφές με οργανισμούς που έχουν εμπειρία στην περιβαλλοντική εκπαίδευση (Biosphärenregion Berchtesgadener Land, Nationalpark Berchtesgaden, Schools e.g. AKG Traunstein). Μέσω της συνεργασίας αναμένεται να προκύψει και να εκδοθεί εκπαιδευτικό υλικό για διδάσκοντες σε σχολεία κατά τον Ιούνιο του 2015.

D.1.3.4 Παιδικά βιβλία για το δάσος

Οι προπαρασκευαστικές συναντήσεις, η δικτύωση με ενδιαφερόμενους φορείς και η προετοιμασία των προδιαγραφών για τους συγγραφείς του πρώτου βιβλίου έχουν ήδη πραγματοποιηθεί και η θεματολογία των έξι συνολικά βιβλίων έχει καθοριστεί. Στη φάση αυτή πραγματοποιείται αναζήτηση για ενδιαφερόμενους συγγραφείς και εικονογράφους.

D.1.5.1 Ενημερωτικές πινακίδες για τις επιλεγμένες επιφάνειες γενετικής παρακολούθησης

Οι ενημερωτικές πινακίδες με πληροφορίες για το έργο ετοιμάστηκαν και παρήχθησαν στα αγγλικά αλλά και σε όλες τις εθνικές γλώσσες, και τοποθετήθηκαν στους φορείς που συμμετέχουν στο έργο. Ετοιμάστηκαν επίσης πινακίδες που θα τοποθετηθούν στις επιλεγμένες από το έργο επιφάνειες γενετικής παρακολούθησης.

D.1.5.2 Στοχευόμενες ομάδες ακροατηρίου

Στοχευόμενες ομάδες ακροατηρίου επιλέχθηκαν κατά την πρώτη συνάντηση της Συμβουλευτικής Επιτροπής που πραγματοποιήθηκε τον Ιούλιο του 2014. Δραστηριότητες που έλαβαν χώρα: 1. IFSA χειμερινή συνάντηση 2015-παρουσίαση του έργου LIFEGENMON σε 40 φοιτητές από τη διεθνή κοινότητα που επισκέφτηκαν τη Σλοβενία. 2. Εκδήλωση του ASP για ενδιαφερόμενους φορείς (Κεντρικό και Δημοτικό Συμβούλιο, 26 συμμετέχοντες) με στόχο την παρουσίαση του προγράμματος 3. Δραστηριότητα του ASP για το ευρύ κοινό με στόχο την παρουσίαση του προγράμματος (τοπικά φαρμακεία, 18 συμμετέχοντες).

Οι συναντήσεις της Συμβουλευτικής Επιτροπής (AB) συντονίζονται από τη συντονίστρια του Προγράμματος (PC) με τη βοήθεια των συνεργαζόμενων εταιρών (BL). Κατά τις συναντήσεις ορίζονται πρακτικογράφοι για την σύνταξη συνοπτικών πρακτικών και οι καταγεγραμμένες αποφάσεις ελέγχονται από τα μέλη της κοινοπραξίας πριν από τη λήξη των συναντήσεων. κοινοπραξίας πριν από τη λήξη των συναντήσεων.

D1.6 Μέρρες ελεύθερης πρόσβασης κοινού

Η δράση περιλαμβάνει προπαρασκευαστικές συναντήσεις και συναντήσεις με σκοπό την δικτύωση με εμπλεκόμενους φορείς. Οι μέρες ελεύθερης πρόσβασης για το κοινό θα διοργανωθούν κατά την Εβδομάδα Δασών στη Σλοβενία το Μάιο του 2015 και του 2016. Το ASP θα διοργανώσει μια ανοιχτή εκδήλωση μαζί με το Εθνικό Πάρκο Berchtesgaden κατά τη διάρκεια της θερινής περιόδου τα έτη 2015 και 2016.

D1.7 Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης

Οι λίστες επικοινωνίας για τα MME σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο δημιουργήθηκαν και στις τρεις χώρες με σκοπό την προώθηση του προγράμματος σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο. Όλες οι πληροφορίες για το πρόγραμμα θα μοιραστούν διαμέσου αυτών των στοιχείων επικοινωνίας των MME. Τέλος, αρκετά άρθρα για το LIFEGENMON έχουν ήδη δημοσιευτεί.

D2. Διάχυση Πληροφορίας σε στοχευμένο κοινό

D.2.2.1 Αρχική σελίδα – περιορισμένη πρόσβαση στα μέλη του προγράμματος

Η ομάδα του προγράμματος προμηθεύτηκε μια εφαρμογή επικοινωνίας που ονομάζεται 4thOffice το Δεκέμβριο του 2014. Οι περισσότερες ενέργειες για τη διαχείριση του προγράμματος και για την επικοινωνία των μελών της ομάδας γίνεται μέσω αυτής της εφαρμογής. Επίσης, χρησιμοποιείται ως εργαλείο οικονομικών αναφορών των εταιρών του προγράμματος στον CBP.

D.2.3.1 Σεμινάρια για ειδικούς σε θέματα δασικού αποθέματος

Ένα σεμινάριο, με τίτλο «Ο καθορισμός των μέτρων για την Διατήρηση των Δασικών Γενετικών Πόρων», για τους διευθυντές των Τμημάτων της Καλλιέργειας και της Διατήρησης των Δασών στη Σλοβενία διοργανώθηκε από το SFI το Σεπτέμβριο του 2014.

D.2.3.2 Σεμινάρια για ιδιοκτήτες δασών, επιστήμονες που εφαρμόζουν δασική γενετική παρακολούθηση, ιδιοκτήτες φυτωρίων, προμηθευτές σπόρων, δασοκόμους και δασολόγους που ασχολούνται με τη

διαχείριση δασικών εκτάσεων.

- SFI: πραγματοποιήθηκε επαγγελματικό συμπόσιο με τίτλο «Hortikultura – možnosti, priložnosti, prenos dobre prakse» στη περιοχή Visoka šola. Το LIFEGENMON παρουσιάστηκε σε ένα στοχευμένο κοινό 50 φοιτητών, επαγγελματιών και σε φορείς λήψεων αποφάσεων με μια ουσιαστικής σημασίας παρουσίαση.
- ASP: πραγματοποιήθηκε παρουσίαση του προγράμματος σε ιδιοκτήτες φυτωρίων (21 συμμετέχοντες από φυτώρια της Γερμανίας).

D.2.3.3 Σεμινάρια για επιστήμονες που ασχολούνται με τη διαχείριση των δασών, δασοκόμους και γενετιστές για δασικά είδη.

- Πραγματοποιήθηκε παρουσίαση στη Συντονιστική Επιτροπή του EUFORGEN τον Ιούνιο του 2014 από την PC.
- Πραγματοποίηση παρουσίασης του Προγράμματος από την Dr. M. Westergren στο II Διεθνές Συνέδριο για τη Δασοκομία με τίτλο: Σχεδιάζοντας το μέλλον του δασικού τομέα στη Φλωρεντία, στις 26-29 Νοεμβρίου 2014.
- Παρουσίαση του προγράμματος στο τελικό συνέδριο του Προγράμματος Emonfur από την Dr. M. Westergren στις 23.9.2014.

E: Διαχείριση και παρακολούθηση της προόδου του προγράμματος

E1: Η Συμβουλευτική Επιτροπή και δικτύωση

Το χρονικό διάστημα μεταξύ Απριλίου και Ιουλίου του 2014, η PC προετοίμασε ενημερωτική επιστολή προς την Συντονιστική Επιτροπή του EUFORGEN, προς εμπειρογνώμονες από την Ν.Α. Ευρώπη και τα αρμόδια υπουργεία.

Οι εμπειρογνώμονες από την Ν.Α. Ευρώπη (Εθνικά Σημεία Εστίασης, NFPs) επιλέχθηκαν μεταξύ εθνικών συντονιστών του EUFORGEN και Εθνικών Σημείων Εστίασης EUFGIS (πρόγραμμα AGRI GEN RES διάρκειας τεσσάρων ετών (2007-2011), το οποίο θέσπισε μια ευρωπαϊκή βάση δεδομένων με πληροφορίες σχετικά με τις μονάδες διατήρησης γονιδίων), όλες οι πιθανές προσκλήσεις εμπειρογνώμων συζητήθηκαν μεταξύ των επικεφαλής των CBP και ABP, ενώ οι NFPs ορίστηκαν από την πρώτη συνεδρίαση του AB τον Ιούλιο του 2014.

Το πρόγραμμα παρουσιάστηκε στη Συντονιστική Επιτροπή του EUFORGEN στο Εδιμβούργο, τον Ιούνιο του 2014, όταν ορίστηκαν και οι τρεις εκπρόσωποι της SC και δύο αναπληρωτές εμπειρογνώμονες. Επιπλέον, η SC του EUFORGEN πρότεινε να σταλθεί μία πρόσκληση στον εκπρόσωπο της Γραμματείας για να συμμετέχει σε διάφορες συναντήσεις του AB LIFEGENMON ως εξωτερικός εμπειρογνώμονας.

Ο ορισμός των μελών της Συμβουλευτικής Επιτροπής ολοκληρώθηκε τον Ιούλιο του 2014 και δύο συναντήσεις της AB διοργανώθηκαν (Ιούλιος του 2014, Μάρτιος 2015). Ο χρόνος και το περιεχόμενο αυτών των συναντήσεων συζητείται μεταξύ των CBP και των ABPs, ενώ η ημερήσια διάταξη οριστικοποιείται πριν από τις συνεδριάσεις και γίνεται δεκτή κατά τις συνεδριάσεις. Οι συναντήσεις των AB πραγματοποιούνται υπό την προεδρία του PC και με την βοήθεια του BL ως συντονιστή. Οι εισηγητές ορίζονται με σκοπό να ελέγχουν τα πρακτικά και οι αποφάσεις ελέγχονται από ολόκληρη την κοινοπραξία πριν από το τέλος της συνεδρίασης.

Οι συναντήσεις της Συμβουλευτικής Επιτροπής (AB) συντονίζονται από τη συντονίστρια του Προγράμματος (PC) με τη βοήθεια των συνεργαζόμενων εταιρών (BL). Κατά τις συναντήσεις ορίζονται πρακτικογράφοι για την σύνταξη συνοπτικών πρακτικών και οι καταγεγραμμένες αποφάσεις ελέγχονται από τα μέλη της κοινοπραξίας πριν από τη λήξη των συναντήσεων.

E2: Διαχείριση και παρακολούθηση της προόδου του προγράμματος

Η διαχείριση των επιμέρους επιπέδων των δράσεων πραγματοποιείται μέσω του εσωτερικού δικτύου των εταιρών 4th Office, όπου οι ομάδες συνεργασίας έχουν καθοριστεί σύμφωνα με τις δράσεις του έργου. Για κάθε δραστηριότητα παρουσιάζονται ενσωματωμένα σε ένα συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα τα κύρια παραδοτέα και οι στόχοι του έργου, καθώς, επίσης, και οι καθορισμένες ομάδες εργασίας του έργου που έχουν συσταθεί σε επίπεδο δράσης και εταιρού. Οι επικεφαλής των δράσεων έχουν τη δυνατότητα να επικοινωνούν με τα μέλη της ομάδας, καθώς και με τα μέλη της Συμβουλευτικής Επιτροπής που συμπεριλαμβάνονται σε μία συγκεκριμένη δράση. Μέσω αυτής της εφαρμογής μπορούν εύκολα να ανατεθούν εργασίες στα μέλη των ομάδων και να καθοριστούν προθεσμίες διεκπεραίωσής τους. Οι επικεφαλής των δράσεων μπορούν να παρακολουθούν σε καθημερινή βάση την εξέλιξη μιας εργασίας που έχουν αναθέσει και να παρεμβαίνουν εάν είναι απαραίτητο.

Η συνολική διαχείριση του προγράμματος επιτυγχάνεται μέσω διαφόρων διαύλων επικοινωνίας, κυρίως μέσω του 4th

Office, και άμεσα μέσω ηλεκτρονικής αλληλογραφίας. Την 1η Ιουλίου του 2014, προσελήφθη η οικονομική διαχειρίστρια του προγράμματος (PM) (Tjaša Baloh) και συγκροτήθηκε η Συντονιστική Ομάδα του προγράμματος. Ο Συντονιστής του Έργου (PC) συντονίζει την τεχνική πρόοδο του έργου μέσω τακτικών τηλεδιασκέψεων (Skype) και μέσω ηλεκτρονικής αλληλογραφίας.

5. ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΗ ΠΟΡΕΙΑ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΜΕΧΡΙ ΤΗΝ ΕΠΟΜΕΝΗ ΈΚΘΕΣΗ ΠΡΟΟΔΟΥ

Το πρόγραμμα LIFE GENMON είναι ιδιαίτερα απαιτητικό ως προς όλες τις δραστηριότητες εφαρμογής και διάδοσης, ενώ αρκετές σταδιακές διαδικασίες διαχείρισης που αφορούν επιμέρους δράσεις έχουν αρχίσει να εφαρμόζονται. Επιπλέον, σύμφωνα με την απόφαση που ελήφθη κατά τη 2η συνεδρίαση της Συμβουλευτικής Επιτροπής το αναθεωρημένο σχέδιο δράσης θα περιλαμβάνει διασταυρώσεις μεταξύ του κειμένου της πρότασης, του χρηματοδοτικού τμήματος και όλων των προταθέντων τροποποιήσεων, όπως επισημάνθηκε στην παρουσίαση των δράσεων (μέρος 4). Ως εκ τούτου, έως τον Μάιο του 2015, θα καθοριστούν λεπτομερώς όλα τα βήματα και οι δραστηριότητες που πρέπει να αναληφθούν ώστε να επιτευχθούν οι γενικοί στόχοι του έργου.

Η παράταση της Προπαρασκευαστικής Δράσης Α, με τη συνέχιση της επίσκεψης στη γεωγραφική περιοχή κατά μήκος του άξονα Γερμανίας-Σλοβακίας-Ελλάδας κατά τον μήνα Ιούλιο του 2015, θα εξασφαλίσει την καλύτερη αποτύπωση και καταγραφή της υφιστάμενης κατάστασης των δασών και της δασοπονίας, της υφιστάμενης νομοθεσίας για τους δασικούς γενετικούς πόρους, τις υφιστάμενες περιοχές παρακολούθησης και τις υφιστάμενες επιφάνειες γενετικής παρακολούθησης στις χώρες που βρίσκονται επί του παραπάνω γεωγραφικού άξονα. Η δεύτερη αυτή αποστολή, καθώς και η δυνατότητα ενδεδειγμένης συζήτησης με τα Εθνικά Σημεία Εστίασης που θα προσφέρει (NFPs), θα βελτιώσει τα παραδοτέα μέχρι το τέλος της Προπαρασκευαστικής Δράσης Α, καθώς και τη συνέχιση των Εφαρμοστικών Δράσεων.

Η εγκαθίδρυση επιφανειών γενετικής παρακολούθησης, η τυποποίηση της δειγματοληψίας και της απόκτησης δημογραφικών δεδομένων, η καθιέρωση γενετικών επαληθευτών και διαδικασιών και η οργάνωση της βάσης δεδομένων και του τρόπου αποθήκευσής τους είναι οι πρώτες προτεραιότητες της δράσης Β1. Τα παραπάνω μαζί με την εδραιωμένη επικοινωνία με τα Εθνικά Σημεία Εστίασης (NFPs) θα δώσουν τη δυνατότητα στη Δράση Β2 να ξεκινήσει τις προβλεπόμενες δραστηριότητες για τη μεταφορά των γενετικών προσεγγίσεων από τα δύο παρακολουθούμενα είδη στα άλλα πέντε εξεταζόμενα είδη, που τελικώς θα οδηγήσει στην έναρξη της σύνταξης των οδηγιών για τη γενετική παρακολούθηση των δασικών ειδών. Επιπλέον, η δεύτερη επίσκεψη θα δώσει τη δυνατότητα να προετοιμαστεί καλύτερα η σύνοψη των εθνικών νομοθεσιών και η επισκόπηση των υφιστάμενων μονάδων παρακολούθησης στις χώρες της νοτιοανατολικής Ευρώπης, δημιουργώντας έτσι τη βάση για την επιτυχία των δραστηριοτήτων της Δράσης Β3.

Οι Δράσεις Διάχυσης Πληροφοριών (D) έχουν ξεκινήσει εντατικά και το αναθεωρημένο σχέδιο δράσης προετοιμάζεται. Κύρια έμφαση θα δοθεί στην ευελιξία και τη δυνατότητα της ενσωμάτωσής της στο σύνολο του σχεδιασμού του έργου, έτσι ώστε να αξιοποιηθεί με τον καλύτερο δυνατό τρόπο κάθε ευκαιρία που πιθανόν δεν έχει εντοπιστεί ακόμη για την προβολή των δασών και της δασοπονίας ως προαπαιτούμενων για την υποστήριξη ενός συστήματος γενετικής παρακολούθησης. Επίσης, τα Εθνικά Σημεία Εστίασης έχουν δραστηριοποιηθεί ενεργά, και με δική τους πρωτοβουλία, στην προετοιμασία ενός αριθμού δημοσιεύσεων και στη διοργάνωση εκπομπών στα μέσα μαζικής ενημέρωσης, προκειμένου να συμβάλλουν στις μελλοντικές προοπτικές των Δασικών Γενετικών Πόρων της ευρύτερης περιοχής.

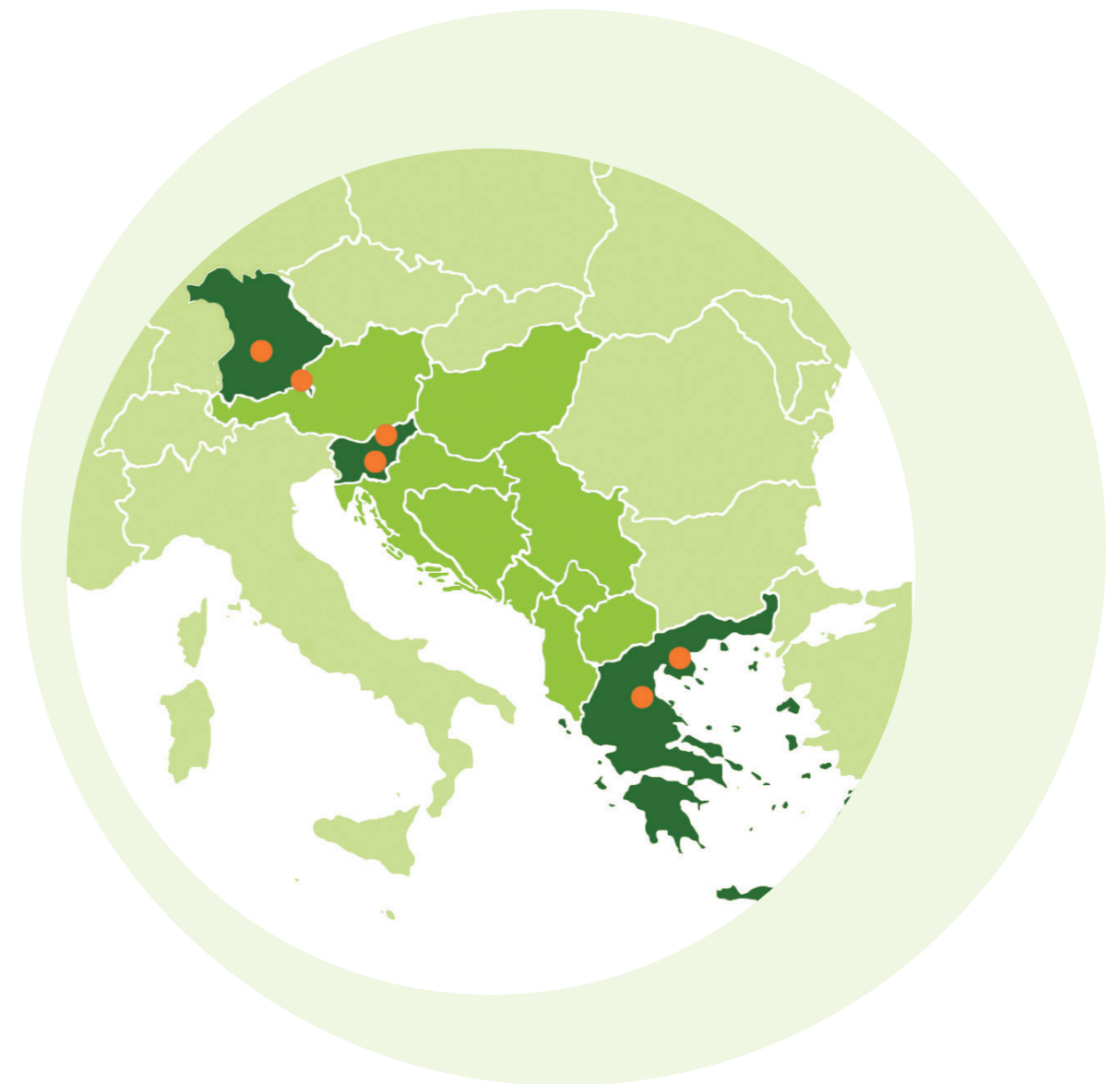
Η Διαχείριση του Έργου (Δράσεις Ε) και η Παρακολούθηση (Δράση Σ) έχουν μέχρι στιγμής ικανοποιήσει όλα τα προαπαιτούμενα, ενώ το σύστημα εσωτερικής επικοινωνίας και παρακολούθησης, το 4th Office, έχει ήδη καθιερωθεί. Χρειάζεται επιπλέον προσπάθεια οργάνωσης για να ικανοποιηθούν οι ανάγκες της παρακολούθησης, καθώς επίσης και για την επικοινωνία με εξωτερικά μέλη της Συμβουλευτικής Επιτροπής (ΑΒ) και ειδικούς εμπειρογνώμονες.

Περαιτέρω δυνατότητες συγχρηματοδότησης θα πρέπει να αναζητηθούν και από τις τρεις συμμετέχουσες χώρες, που καλό θα ήταν να προχωρήσουν σε διαβουλεύσεις με τους ενδιαφερόμενους φορείς και να συμβάλλουν σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο στα πλαίσια προτεινόμενων προγραμμάτων.

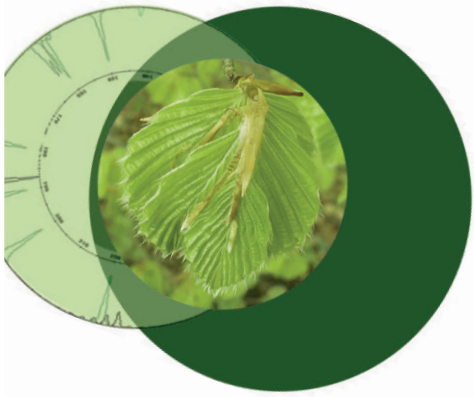
Ο Οικονομικός Διαχειριστής θα απασχολείται στον Εταίρο επί του Συντονισμού (CBP) μέχρι τον Απρίλιο του 2015. Οποιαδήποτε ευκαιρία προκύψει για περαιτέρω εκπαίδευση της υπάρχουσας ομάδας, η οποία έχει ήδη αποδείξει την αξία της ως προς τη διαχείριση και διάδοση πληροφοριών, θα λαμβάνεται υπόψη.

Θα προετοιμαστεί ο πίνακας διαχείρισης κινδύνου. Όλοι οι κίνδυνοι θα αξιολογηθούν σύμφωνα με την πιθανότητα εμφάνισής τους (1 - πολύ απίθανο να συμβεί έως 5 - πολύ πιθανό να συμβεί) και τη σοβαρότητά τους (1 - πολύ χαμηλός δυναμικός αντίκτυπος έως 5 - πολύ υψηλός δυναμικός αντίκτυπος). Από τον συνδυασμό της πιθανότητας εμφάνισης και της σοβαρότητας

θα προκύψει η ταξινόμηση των κινδύνων. Οι τρόποι με τους οποίους θα αναφέρονται οι κίνδυνοι και οι διαδικασίες, που θα πρέπει να ακολουθούνται, θα προκύψουν μετά από σχετική προετοιμασία. Θα υπάρξει ενδεδειγμένη περιγραφή του τι πρέπει να γίνεται και πώς σε κάθε επιμέρους περίπτωση, είτε ακολουθώντας τυπικές διαδικασίες (τεχνική παρακολούθηση, εσωτερική επικοινωνία και υποβολή εκθέσεων, κ.λπ.) είτε έκτακτες (διαχείριση κινδύνων).

LIFE FOR EUROPEAN FOREST GENETIC MONITORING SYSTEM